

Directoraat-generaal Agro

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Auteur

TER BESLISSING

Datum
27 juni 2023

Kenmerk
DGA / 33465987

nota

Kamerbrieven mestbeleid + advies doorrekening
effecten mestbeleid

ZK 26182

Bijlage(n)
3

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

In bijgaande Kamerbrief informeert u de Tweede Kamer over de voortgang van de implementatie van enkele maatregelen uit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (7e AP) en de derogatiebeschikking. Over het ontwerpbesluit bufferstroken meststoffen wordt ook de Eerste Kamer geïnformeerd.

Daarnaast wordt u geadviseerd over de doorrekening van de effecten van het huidige mestbeleid (niet voor de Kamerbrieven).

Geadviseerd besluit

Minister LNV:

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de Kamerbrieven over onderdelen van het mestbeleid en deze te ondertekenen, zodat ze na de laatste MR van 14 juli kunnen worden verzonden (mits de MR dan akkoord is gegaan met verzending van het ontwerpbesluit bufferstroken naar de Raad van State).
- U wordt geadviseerd in te stemmen met het benaderen van kennisinstututen voor het laten doorrekenen van het effect van het huidige mestbeleid (waaronder 7e AP, addendum en derogatiebeschikking) ten behoeve van de tussenevaluatie KRW en ter voorbereiding van de in het 7e AP aangekondigde evaluatie van de Meststoffenwet.

Minister N&S:

- U wordt gevraagd in te stemmen met verzending van bijgaande Kamerbrief door de minister van LNV. Uw instemming wordt gevraagd aangezien in de studie over de ecologische impact van de derogatie ook aandacht wordt besteed aan de effecten op de stikstofdepositie.

Ontvangen BPZ

Kernpunten

Ontwerpbesluit implementatie bufferstroken meststoffen

- U biedt de beide Kamers het ontwerpbesluit bufferstroken meststoffen aan. Het ontwerpbesluit bevat wijzigingen van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (hierna: Ubm) en implementeert de voorwaarde over bufferstroken uit de derogatiebeschikking in het stelsel van de Omgevingswet.
- Deze voorwaarde is eerder geïmplementeerd in de in het voorjaar in werking getreden Uitvoeringsregeling bufferstroken. Omdat de grondslag van de Uitvoeringsregeling bufferstroken met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 vervalt, is het noodzakelijk de bepalingen voor bufferstroken op een zodanige wijze (opnieuw) te implementeren dat de regels voor de bufferstroken ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet onverminderd van kracht blijven.

Gesprekken met provincies over financiering slootkanten

- Met provincies wordt gesproken over de verplichtingen ten aanzien van slootkanten en de beschikbare GLB-regelingen, hoe deze zich tot elkaar verhouden en hoe deze elkaar kunnen versterken. Ook wordt met provincies gesproken over (de financiering van) het verzorgen van slootkanten en bemestingsvrije zones.
- Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie van de leden Bromet en Thijssen (Kamerstuk 33037, 465) die de regering verzoekt te onderzoeken hoe mest- en gifvrije bufferstroken door teelt van alternatieve gewassen, natuurbeheer, etcetera kunnen bijdragen aan het verdienvermogen van de creatieve innoverende boeren en de motie van het lid Boswijk (Kamerstuk 33037, 476) die de regering verzoekt om, als er gewerkt gaat worden met bemestingsvrije zones, met provincies in gesprek te gaan over het inzetten op een alternatieve wijze van financiering van slootkanten en te zorgen voor langjarige contracten.

Advies met betrekking tot datum inzaai vanggewas na maïs

- In het 7e AP is opgenomen dat er een permanente commissie van wijzen, met een afvaardiging van overheid, wetenschappers en sector wordt ingericht om te adviseren over de haalbaarheid van 1 oktober als inzaaidatum van een vanggewas na maïs. Dit is in het 7^e AP opgenomen naar aanleiding van een motie Boswijk, hier heeft de heer Boswijk ook in het Commissiedebat van 1 juni jl. naar gevraagd.
- het gaat uitsluitend over de advisering over de datum voor het verplicht inzaaien van een vanggewas na maïs en niet over de maatregel ter stimulering van vanggewassen bij andere teelten. In het 7e AP is dit expliciet aangegeven, en daarnaast geldt dat de maatregel ter stimulering van vanggewassen bij andere teelten een eigen systematiek kent. Bij de inzaai na maïs gaat het om een verplichting, terwijl er bij de stimulering van vanggewassen bij andere teelten geen verplichting tot inzaai van een vanggewas is, maar een stimulering van die inzaai via een oplopende

korting op de stikstofgebruiksnorm wanneer later dan 1 oktober of niet wordt ingezaaid.

- Ter invulling hiervan wordt jaarlijks, in de eerste helft van september, een expertmeeting georganiseerd. Hiervoor worden wetenschappers en betrokken sectorpartijen uitgenodigd. Er wordt gestreefd naar minimaal één expert op het gebied van teelt, minimaal één expert op het gebied van waterkwaliteit en minimaal één expert op het gebied van veevoeding.
- De keuze voor een expertmeeting komt voort uit de korte tijdspanne waarin advisering moet plaatsvinden. Om zo veel mogelijk recht te doen aan de weersomstandigheden is een advies zo dicht mogelijk op 1 oktober wenselijk. Daarom wordt geadviseerd de expertise van overheid, wetenschap en sector in één gezamenlijke bijeenkomst te vragen, te organiseren in de eerste helft september.
- De terugkoppeling uit de expertmeeting zal worden gebruikt om een eindadvies te formuleren. Deze zal aan u worden voorgelegd, zodat u tijdig voor 1 oktober een besluit kunt nemen over het al dan niet aanpassen van de verplichte inzaaidatum van het vanggewas na maïs.
- Tot het inwerking treden van de Omgevingswet is een advies van de Technische Commissie Bodem nodig over de haalbaarheid van de inzaaidatum van 1 oktober van een vanggewas na maïs, rekening houdende met de weersomstandigheden dit jaar. Voor 2024 (inwerkingtreding Omgevingswet) en volgende jaren zal, mede op basis van de ervaringen van 2023, bekeken worden of en hoe de advisering met de experts zal worden vormgegeven.

Ecologische impact derogatiebeschikking

- U informeert de Kamer over de ecologische impact van de voorwaarden uit de derogatiebeschikking. Met dit rapport wordt voor het ecologische deel uitvoering gegeven aan moties van de leden Van Campen c.s. en Boswijk c.s. (Kamerstukken 33037, nr. 468, 469).
- De motie van van Campen c.s. verzoekt de regering een maatschappelijke kostenbatenanalyse uit te voeren naar het verlies van derogatie en verzoekt de regering hierbij in ieder geval de economische én ecologische effecten in kaart te brengen, en de motie van Boswijk c.s. verzoekt de regering om, naast de impactanalyse die is gedaan van de mestmarkt, ook een analyse uit te voeren van de impact op de akkerbouw en de daarmee gepaarde voedselproductie.
- Uitkomsten van de economische impact worden later dit jaar verwacht. Deze effecten van de derogatie worden in beeld gebracht binnen het project "Uitwerking bedrijfstypen duurzame landbouw". In dit onderzoek worden ook de economische effecten van de derogatiebeschikking berekend door Wageningen UR.
- De ecologische impactstudie is uitgevoerd door Wageningen Environmental Research en laat een afname van stikstof- en fosfaattoediening door dierlijke mest zien, vermindering van ammoniakemissie en lachgas en methaan, verbetering van de waterkwaliteit (minder stikstof- en fosforuitspoeling) en vermindering van

gewasbeschermingsmiddelenemissie naar oppervlaktewater. Wel wordt berekend dat de CO₂-opslag in de bodem enigszins zal verlagen.

- De effecten op stikstof- en broeikasemissies zijn overigens voor het merendeel toe te wijzen aan de onderliggende aanname dat de verlaging van het mestproductieplafond voor stikstof met 10% ten opzichte van 2020 wordt gerealiseerd door een 10% kleinere veestapel.
- De uitkomsten van deze studie worden meegenomen bij de tussenevaluatie van de Kaderrichtlijn Water, de evaluatie van de Meststoffenwet worden betrokken in de voorbereiding voor het volgende Nitraatactieprogramma.

Doorrekenen effecten mestbeleid (geen onderdeel van de Kamerbrieven)

- In het 7e AP is opgenomen dat de effecten van de maatregelen uit het actieprogramma in 2024 gemonitord worden met het oog op het doelbereik van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027 (midterm review) en dat een evaluatie van de Meststoffenwet wordt uitgevoerd in 2024.
- Parallel hieraan is het ministerie van I&W reeds gestart met de uitvoering van een tussenevaluatie van de KRW, waarin het effect van maatregelen op de waterkwaliteit worden doorgerekend. Deze tussenevaluatie heeft onder andere tot doel om de stand van de uitvoering van de huidige maatregelen die effect hebben op waterkwaliteit in beeld te brengen en dit te vergelijken met het te verwachten doelbereik voor de KRW in 2027 bij voortzetting van de huidige maatregelen.
- De door I&W uit te voeren tussenevaluatie KRW bestaat uit een onderzoek naar de toestandbepaling en de doorrekening van het effect van de huidige maatregelen op de waterkwaliteit. Alle huidige maatregelen gericht op nutriënten omvatten dus ook de mestmaatregelen uit het 7e AP, het addendum (inclusief PPLG) en de derogatiebeschikking.
- Het voorstel is om voor de tussenevaluatie KRW vanuit het Ministerie van LNV de doorrekening van de effectiviteit van de mestmaatregelen te laten onderzoeken. De uitkomsten van de ecologische impactanalyse van de derogatiebeschikking worden hierbij betrokken.
- Voor de tussenevaluatie KRW en de evaluatie van de Meststoffenwet is het nodig de doorrekening zo spoedig mogelijk na de zomer te starten en al voor en tijdens de zomer met kennisinstellingen in gesprek te gaan over de aanpak van die doorrekening.
- Na de zomer ontvangt u een nota over de aanpak van de evaluatie van de Meststoffenwet en de onderzoeken die hiervoor verder nog uitgevoerd moeten worden.